

N:o 17.

Ank. till Riksd. kansli den 27 mars 1893 kl. 12 midd.

Andra Kammarens fjerde tillfälliga utskotts utlåtande n:o 4, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om ändring i gällande bestämmelser rörande fångars användning till förrättande af handräkningsgöromål inom fångvårdsanstalterna.

Till utskottet har hänvisats en inom Andra Kammaren af herr *J. Andersson* i Ölsund väckt motion n:o 218, hvori begäres, att Riksdagen ville uti skrifvelse till Kongl. Maj:t hemställa, det sådan ändring uti nu gällande föreskrifter vidtages, att ransaknings-, fängelse- och straffarbetsfångar icke tillåtas att vid handräkningsgöromål inom fängelserna biträda, samt att bötesfångar och försvarslöse må vid dylika göromål användas endast under den förutsättning, att de afse biträde åt fånge af enahanda slag.

Med åberopande af ett utaf kongl. fångvårdsstyrelsen den 20 januari 1871 till Konungens samtliga befallningshafvande och tillsyningsmännen vid kronohäkterna utfärdadt cirkulär angående fångars användande till vissa handräkningsgöromål inom fängelserna och under häntydan å ett till motionärens kändedom kommet, inom ett kronohäkte inträffadt fall, dervid bestämmelserna uti omförmälda cirkulär skulle hafva visat sig kunna medföra för ordningens npprätthållande inom fängelset samt för rättskipningens gång menliga följder, yttrar motionären, i anslutning till cirkulärets innehåll följande:

»Enligt kongl. fångvårdsstyrelsens förmenande skulle det således i och för ordningens upprätthållande vara lämpligare att till renhållning och andra dermed jemförliga arbeten inom fängelserna använda tvångsarbetsfångar, fängelsefångar, ransakningsfångar, som aflagt bekännelse, eller straffarbetsfångar än främmande personer. Att så icke är eller kan vara förhållandet

ligger i öppen dag för den, som varit i tillfälle att på nära håll iakttaga, hvilka följderna kunna blifva utaf användandet af fångar, af hvad slag de vara må, vid handräkningsgöromål inom fängelserna.

Ehuru i kongl. fångvårdsstyrelsens ifrågavarande cirkulär stadgas, att fånges begagnande vid handräkningsgöromål skall ske under noggrann tillsyn derå, att han hindras från gemenskap med annan fånge, finnes deruti ingalunda någon garanti för att dylik tillsyn eger rum. Och huru skall väl äfven vid exempelvis ett kronohäkte, der personalen utgöres af, förutom direktör, 1 vaktmästare samt 2 vaktkonstaplar och 1 extra vaktkonstapel och der fångarnas antal stundom uppgår till 30 och derutöfver, sådan tillsyn på ett tillfredsställande sätt kunna ega rum, då ofta flere celler på en gång rengöras af flere olika fångar?

Kongl. fångvårdsstyrelsen har i sitt berörda cirkulär föredragit fånges användande vid handräkningsgöromål framför främmande personer; jag för min del anser, att hvarken fångar eller främmande personer böra till dylika göromål — så vidt de afse handräkning åt ransaknings-, fängelse- och straffarbetsfångar — användas, utan att de böra och kunna utföras af fängelsets egen, låt vara fåtaliga, personal, då renhållningsarbete och dylikt hos bötesfångar och försvarslöse bör utan synnerlig våda kunna verkställas af dem sjelfva.»

Det återopade cirkuläret af den 20 januari 1871, om hvars noggranna efterlefnad kongl. fångvårdsstyrelsen genom cirkulär af den 6 november 1891 erinrat, föreskrifver, »att till sådana handräkningsgöromål, som med afseende å ordningens upprätthållande inom fängelset ej lämpligen kunna åt främmande personer uppdragas, såsom exempelvis renhållning inom fängelse-lokalen, företrädesvis böra användas fångar, som äro dömda till arbete för försvarslöshet, eller ock, för så vidt de äro dertill villiga, fängelsefångar eller ransakningsfånge, som aflagt bekännelse om det brott, för hvilket han hålles häktad och som ej för svårare brott är under åtal, samt, först i brist af nu uppräknade slag af fångar, sådana, som undergå straffarbete, under noggrann tillsyn derå att de hindras från gemenskap med annan fånge.»

Utskottet är gerna villigt medgifva, att, hvad åtminstone angår ransakningsfångar, det skulle vara i åtskilliga afseenden förmånligt, om en sådan anordning kunde åvägabringas, att hvarken dylika fångar sjelfva begagnades vid verkställande af inom fängelset förekommande så kallade handräkningsgöromål, dertill hörer sopning och rengöring i korridorerna, renhållning af promenadgårdar, renhållning af cellernas klosetter och dylikt, ej heller andra fångar blefve använda till sådant arbete i celler, der ransak-

ningsfångar förvaras, utan ransakningsfången finge hållas fullkomligt isolerad från andra fångar, intill dess att slutlig dom rörande honom föreläge. Det blefve emellertid då nödigt att för utförande af dylika arbeten antingen mot särskild godtgörelse anlita främmande personer eller låta dem utföras af fängelsepersonalen. Det förra sättet finner utskottet på intet sätt tillrädligt, och synnerligt god utsigt hade man väl icke heller att på dylik väg afhjelpa sådana missförhållanden, som motionären afser. Det vill också synas, som vore motionären sjelf af denna åsigt, åtminstone att döma af sista stycket i hans motivering.

Att återigen uppdraga handräkningsgöromålen åt fängelsepersonalen skulle, enligt hvad utskottet inhemtat, med nödvändighet föra till en ökning af denna personal, som, efter hvad motionären sjelf vidgår, är fåtalig. De göromål, som redan nu påhvila personalen vid fängelserna, med tjenstgöring dag och natt, äro nemligen så betungande, att en tillökning deri icke eljest kan ifrågasättas. Men en ökning af personalen skulle uti de redan förut dryga fångvårdskostnaderna vålla en tillväxt, som det visserligen icke är utskottet möjligt att ens approximativt beräkna, men som utskottet dock, enligt detsamma lemnad upplysning, måste antaga skola blifva ingalunda obetydlig.

I betraktande häraf och då, efter utskottets åsigt, genom ett klokt och omsorgsfullt handhafvande af bevakningstjensten inom fängelserna sådana missförhållanden, som det af motionären anförda, böra äfven under nuvarande förhållanden kunna i tillfredsställande mån förekommas, finner utskottet sig icke kunna tillstyrka bifall till det af motionären väckta förslaget, utan hemställer,

att förevarande motion icke måtte föranleda någon kammarens åtgärd.

Stockholm den 23 mars 1893.

På utskottets vägnar:

W. Skytte.